

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO MINISTRO
Į S A K Y M A S

**DĖL VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIŲ MELIORACIJOS
STATINIŲ IR MELIORACIJOS SISTEMŲ NAUDOJIMO TAISYKLIŲ
PATVIRTINIMO**

2008 m. balandžio 4 d. Nr. 3D-188
Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymo (Žin., 1993, Nr. [71-1326](#); 2004, Nr. 28-877) 7 straipsnio 1 dalimi ir siekdama gerinti melioracijos statinių naudojimą, tvirtinu Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudojimo taisykles (pridedama).

ŽEMĖS ŪKIO MINISTRĖ

KAZIMIRA DANUTĖ PRUNSKIENĖ

SUDERINTA

Lietuvos Respublikos aplinkos
ministerijos 2008-03-14
raštu Nr. (13-2)-D8-2207

SUDERINTA

Lietuvos savivaldybių
asociacijos 2007-11-30
raštu Nr. (18)-SD-923

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro
2008 m. balandžio 4 d. įsakymu Nr. 3D-188

**VALSTYBEI NUOSAVYBĖS TEISE PRIKLAUSANČIŲ MELIORACIJOS
STATINIŲ IR MELIORACIJOS SISTEMŲ NAUDOJIMO TAISYKLĖS**

I. BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudojimo taisyklių (toliau – Taisyklės) tikslas – nustatyti reikalavimus ir tvarką vykdant melioruotoje žemėje valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudojimą, priežiūrą, remontą, rekonstrukciją, užtikrinti gerą melioracijos statinių techninę būklę, atitinkančią teisės aktų ir melioracijos techninių reglamentų reikalavimus, bei apskaitą.

2. Šios Taisyklės privalomos:

2.1. savivaldybėms, kurios patikėjimo teise valdo ir naudoja valstybei nuosavybės teise priklausančius melioracijos statinius;

2.2. žemės sklypo savininkams ar kitiems naudotojams, kurių žemės sklype yra valstybei nuosavybės teise priklausančios melioracijos statiniai.

3. Taisyklės parengtos atsižvelgiant į šiuos teisės aktus:

3.1. Lietuvos Respublikos melioracijos įstatymą (Žin., 1993, Nr. [71-1326](#); 2004, Nr. 28-877);

3.2. Lietuvos Respublikos vandens įstatymą (Žin., 1997, Nr. [104-2615](#); 2003, Nr. 36-1544);

3.3. Lietuvos Respublikos statybos įstatymą (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#));

3.4. Lietuvos Respublikos žemės įstatymą (Žin., 1994, Nr. [34-620](#); 2004, Nr. [28-868](#));

- 3.5. Lietuvos Respublikos saugomų teritorijų įstatymą (Žin., 1993, Nr. [63-1188](#); 2001, Nr. [108-3902](#));
- 3.6. Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymą (Žin., 1998, Nr. [54-1492](#); 2002, Nr. [60-2412](#));
- 3.7. Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatymas (Žin., 2001, Nr. [62-2226](#));
- 3.8. Lietuvos Respublikos laukinės gyvūnijos įstatymą (Žin., 1997, Nr. [108-2726](#); 2001, Nr. 110-3988);
- 3.9. Lietuvos Respublikos medžioklės įstatymą (Žin., 2002, Nr. [65-2634](#));
- 3.10. Lietuvos Respublikos administracinių teisės pažeidimų kodeksą;
- 3.11. Specialiąsias žemės ir miško naudojimo sąlygas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1992 m. gegužės 12 d. nutarimu Nr. 343 (Žin., 1992, Nr. [22-652](#); 1996, Nr. [2-43](#));
- 3.12. Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto kadastro nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. balandžio 15 d. nutarimu Nr. 534 (Žin., 2002, Nr. [41-1539](#); 2005, Nr. [80-2899](#));
- 3.13. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklės įvertinimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. vasario 8 d. įsakymu Nr. 3D-51 (Žin., 2006, Nr. [19-662](#));
- 3.14. Valstybės finansinės paramos, teikiamos melioruotos žemės savininkams melioracijos statinių statybos, rekonstravimo, remonto ir priežiūros darbams atlikti, taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. rugpjūčio 13 d. įsakymu Nr. 3D-481 (Žin., 2004, Nr. [129-4635](#));
- 3.15. Techninių sąlygų statiniams melioruotoje žemėje ir kaimo vietovėje projektuoti išdavimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 1996 m. liepos 1 d. įsakymu Nr. 283 (Žin., 1996, Nr. [69-1681](#));
- 3.16. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 29 d. įsakymu Nr. 3D-243 (Žin., 2004, Nr. [77-2685](#));
- 3.17. Melioracijos statinių techninių dokumentų ir kitos informacijos pateikimo melioruotos žemės savininkams ir kitiems naudotojams taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2004 m. balandžio 26 d. įsakymu Nr. 3D-228 (Žin., 2004, Nr. [77-2684](#));
- 3.18. Melioracijos techninį reglamentą MTR 1.11.01:2006 „Melioracijos statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3D-35 (Žin., 2006, Nr. [15-542](#));
- 3.19. Melioracijos techninį reglamentą MTR 2.02.01:2006 „Melioracijos statiniai. Pagrindiniai reikalavimai“, patvirtintą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. sausio 9 d. įsakymu Nr. 3D-2 (Žin., 2006, Nr. 6-227);
- 3.20. Planavimo sąlygų teritorijų planavimo dokumentams rengti parengimo ir išdavimo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2004 m. gegužės 7 d. įsakymu Nr. D1-262 (Žin., 2004, Nr. [83-3028](#); 2006, Nr. [112-4293](#));
- 3.21. Pavyzdinius melioracijos darbų ir melioracijos statinių naudojimo valstybinės priežiūros nuostatus, patvirtintus Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. sausio 31 d. įsakymu Nr. 3D-36 (Žin., 2006, Nr. [15-543](#));
- 3.22. Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2003 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. 3D-564 (Žin., 2004, Nr. [15-481](#));
- 3.23. Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašą, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2001 m. lapkričio 7 d. įsakymu Nr. 540 (Žin., 2001, Nr. [95-3372](#); 2007, Nr. 23-892);
- 3.24. Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams ir miškui

apskaičiavimo metodiką, patvirtintą Lietuvos Respublikos aplinkos ministro ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2002 m. rugsėjo 23 d. įsakymu Nr. 486/359 (Žin., 2002, Nr. [97-4303](#));

3.25. Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2003 m. gegužės 29 d. įsakymą Nr. 265 „Dėl bebrų populiacijos gausos reguliavimo“ (Žin., 2003, Nr. [55-2467](#));

3.26. Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 1999 m. liepos 7 d. įsakymą Nr. 27 „Dėl techninių reikalavimų topografiniams žemėlapiams M 1:10000 reglamento patvirtinimo“ (Žin., 1999, Nr. [61-2030](#));

3.27. Techninių reikalavimų reglamentą GKTR 2.11.02:2000 „Sutartinių topografinių planų M 1:500, 1:1000, 1:2000 ir 1:5000 ženklai“, patvirtintą Valstybinės geodezijos ir kartografijos tarnybos prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės direktoriaus 2000 m. birželio 19 d. įsakymu Nr. 45 (Žin., 2000, Nr. [52-1518](#)).

II. PAGRINDINĖS SĄVOKOS

4. Taisyklėse vartojamos sąvokos:

Melioracijos sistemos priežiūra – melioracijos sistemos geros techninės būklės užtikrinimas visą naudojimo laiką.

Periodinė melioracijos sistemos patikra – tam tikrais laiko tarpais atliekamas melioracijos sistemos būklės ir naudojimo sąlygų tikrinimas.

Melioracijos statinio pažaida – melioracijos statinio konstrukcinių dalių ir jo projekto ar normatyvų reikalavimų nesutapimas, atsiradęs dėl išorinių veiksnių poveikio naudojant šį statinį.

5. Kitos Taisyklėse vartojamos sąvokos atitinka sąvokas, pateiktas Lietuvos Respublikos melioracijos įstatyme, Lietuvos Respublikos statybos įstatyme (Žin., 1996, Nr. [32-788](#); 2001, Nr. [101-3597](#)), Melioracijos techniniame reglamente MTR 2.02.01:2006 „Melioracijos statiniai. Pagrindiniai reikalavimai“ ir Melioracijos techniniame reglamente MTR 1.11.01:2006 „Melioracijos statinių pripažinimo tinkamais naudoti tvarka“.

III. MELIORACIJOS STATINIŲ IR SISTEMŲ NAUDOJIMAS IR PRIEŽIŪRA

6. Melioracijos statinių ir sistemų naudojimo ir priežiūros organizavimas:

6.1. valstybei nuosavybės teise priklausančius melioracijos statinius naudoja ir priežiūrą organizuoja savivaldybės;

6.2. melioracijos sistemų, kuriose yra valstybei nuosavybės teise priklausančių ir privačių melioracijos statinių, naudojimą ir priežiūrą organizuoja savivaldybė bei melioruotos žemės sklypo savininkai ar kiti naudotojai;

6.3. reikalingą sistemų naudojimo ir priežiūros specialistų skaičių nustato savivaldybė pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijos (toliau – Žemės ūkio ministerija) rekomendacijas;

6.4. savivaldybės administracija nustatyta tvarka organizuoja savivaldybėse dirbančių melioracijos specialistų kvalifikacijos kėlimą ir mokymą;

6.5. savivaldybės melioracijos specialistų (toliau – specialistai) teises ir pareigas rekomenduojama nustatyti vadovaujantis Savivaldybės administracijos valstybės tarnautojų ir darbuotojų, dirbančių pagal darbo sutartis, atsakingų už melioraciją, pavyzdiniais nuostatais, patvirtintais Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro 2006 m. vasario 2 d. įsakymu Nr. 3D-44 (Žin., 2006, Nr. [18-638](#));

6.6. valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių naudojimas ir priežiūra vykdoma pagal melioracijos statinių būklės patikrinimo duomenis ir sudarytus bei savivaldybės patvirtintus metinius priežiūros planus;

6.7. pagal Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro įsakymu patvirtintus prioritetus.

7. Griovių techninės būklės tikrinimas, priežiūros, remonto ir rekonstrukcijos darbų

apimčių nustatymas:

7.1. grioviai ir juose esantys kiti melioracijos statiniai patikrinami po potvynių ir nustatomi gedimai bei preliminarūs darbų apimtys;

7.2. šlaitų šienavimo apimtys nustatomos, įvertinant, kad visi griovių šlaitai ir apsauginės juostos kasmet turi būti nušienaujamos iki rugsėjo 30 d., jeigu nenumatoma kitaip pagal patvirtintus projektus ar programas;

7.3. dugno valymas privalomas, kai dėl sąnašų susikaupimo kyla pavojus, kad įprastinis vandens lygis patvenks žemiausiai esančias žiotis;

7.4. kai griovio dugnas tvirtas, valymo apimtys nustatomos matuojant charakteringose vietose sąnašų sluoksnį kas 100 m. Numatomuose valyti ruožuose darbų apimtys apskaičiuojamos pagal vidutinį sąnašų sluoksnio storį ir projektinį griovio dugno plotį;

7.5. kai griovio dugnas netvirtas (sapropelis, klampis, durpė) nustatomi esamo dugno ir vandens lygiai kas 100 m niveliuojant nuo reperų. Sąnašų sluoksnis nustatomas kaip skirtumas tarp esamo faktinio ir suprojektuoto dugno aukščio;

7.6. grioviuose, kurių dugno plotis didesnis kaip 2 m, sąnašų sluoksniui nustatyti kas 100 m sudaromi skersiniai profiliai;

7.7. melioracijos statinių, esančių grioviuose (pralaidų, tiltų, slenksčių ir kt.), priežiūros, remonto, rekonstrukcijos darbų apimtys nustatomos pagal atliktus faktinius matavimus ir projektinius parametrus pagal galiojančius statinių projektavimo, statybos ir techninės būklės reikalavimus;

7.8. griovių techninės būklės įvertinimas surašomas nustatytos formos aktuose (1 priedas; 2 priedas);

7.9. nuslinkusių šlaitų iki 100 m² 1 km griovio, išplautų latakų, kitų melioracijos statinių smulkiems gedimams sutaisyti (plyšiams, įtrūkimams užbetonuoti, išplautoms vietoms šlaituose užtaisyti gruntu ir akmenimis, šlaitams šienauti, krūmams pašalinti, reperiams, piketams, sargšuliams atstatyti bei kitiems gedimams sutvarkyti) sudaroma sąmata, parengiamas objekto planas M 1:2000, pažymimi esami ir numatyti tvarkyti grioviai, melioracijos statiniai, pridedami patvirtinti nustatyta tvarka techninės būklės patikrinimo aktai, tyrinėjimo ir niveliacijos duomenys, griovių profiliai su pažymėtu projektiniu ir faktiniu dugnu, vandens lygiu, drenažo žiotimis, pralaidomis;

7.10. projektiniams matmenims, nuolydžiams, sugriautiems šlaitams ir jų sutvirtinimams atstatyti, kai darbų apimtis didesnė kaip 100 m², 1 km griovio, atskirų barų trasoms pakeisti, melioracijos statiniams atstatyti, nustatyta tvarka rengiami remonto ir rekonstrukcijos projektai;

7.11. rengiant remonto ir rekonstrukcijos projektą numatomi darbai, nustatyti 7.8 punkto prieduose, ir kiti projektui įgyvendinti reikalingi atlikti parengiamieji darbai;

7.12. avariniu remontu laikomas potvynių ir kitų veiksmų padarytų sugriovimų, dėl kurių nustojo funkcionuoti griovys ir jame esantys statiniai, padarinių likvidavimas, kuris vykdomas neplanine tvarka;

7.13. suremontuoti grioviai ir statiniai turi atitikti techniniame projekte ir normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nustatytus reikalavimus;

7.14. krūmai naikinami rankiniu ar mechanizuotu būdu ir pašalinami išvežant arba kitokiu būdu;

7.15. stambiaštiebės ir kitokios piktžolės ir krūmų atžalos gali būti apdorojamos cheminiais preparatais vadovaujantis Augalų apsaugos produktų įvežimo, sandėliavimo, prekybos ir naudojimo taisyklėmis;

7.16. piktžolės ir krūmų atžalos naikinamos vegetacijos laikotarpiu;

7.17. dirbant su preparatais, būtina naudotis tinkamomis asmeninėmis apsaugos priemonėmis, kurios nurodytos produktų etiketėse.

8. Drenažo techninės būklės tikrinimas ir priežiūros bei remonto darbų apimčių nustatymas:

8.1. patikrinama, ar vanduo griovyje netvenkia drenažo žiočių, įvertinama drenažo

žiočių, latakų, kontrolinių šulinių būklę;

8.2. pažymimi drenažo plane M 1:2000 visi rinktuvų trasoje pastebėti išoriniai gedimai, gruntinio vandens šaltiniai, paviršinio vandens susikaupimo vietos, grunto suslūgimai, įsiurbimai, duobės, naujai pastatyti melioracijos statiniai, įrengtos požeminių komunikacijų linijos, augantys medžiai ir krūmai, įvertinama privačiuose sklypuose esančio drenažo būklės įtaka gedimams;

8.3. patikrinamas paviršinio vandens pritekėjimas į drenuotą plotą iš gretimų plotų bei į drenažą per vandens nuleistuvus, nustatoma, ar pakanka paviršinio vandens nuleidimo priemonių pagal nustatytus reikalavimus;

8.4. drenažo techninės būklės įvertinimas surašomas nustatytos formos akte (3 priedas);

8.5. surašoma užduotis drenažo remonto ar rekonstrukcijos projektui sudaryti;

8.6. sudarant projektą privaloma atsižvelgti į privačiuose sklypuose esančio drenažo gedimus bei jų įtaką remontuojamam ar rekonstruojamam drenažui ir pasiūlyti savininkui ar jo įgaliotajam asmeniui imtis priemonių gedimams pašalinti arba projektuojant priimti tokius techninius sprendimus, kad nebūtų pažeisti kitų naudotojų ar valstybei nuosavybės teise priklausantys melioracijos statiniai;

8.7. pagal nustatytą tvarką numatomas projekto vykdymas;

8.8. drenažo statybos, remonto ir rekonstrukcijos darbų kokybė tikrinama vadovaujantis Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro patvirtintais melioracijos techniniais reglamentais ir turi atitikti techniniame projekte ir normatyviniuose statybos techniniuose dokumentuose nustatytus reikalavimus.

IV. MELIORACIJOS DARBŲ FINANSAVIMAS IR PLANAVIMAS

9. Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių priežiūros, remonto ir rekonstrukcijos darbus finansuoja valstybė, Lietuvos Respublikos Seimui patvirtinus biudžeto asignavimus melioracijos darbams pagal tikslinę paskirtį.

10. Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių ir melioracijos sistemų rekonstrukcijos, remonto ir priežiūros darbų planavimas:

10.1. savivaldybės parengia ir patvirtina melioracijos programą 3 metams;

10.2. melioracijos sistemų ir jų statinių priežiūrai, remontui ir rekonstrukcijai reikalingos lėšos įvertinamos atsižvelgiant į melioracijos statinių techninę būklę, darbų įkainius ir Žemės ūkio ministerijos patvirtintus prioritetus;

10.3. vadovaujantis Lietuvos Respublikos investicijų įstatymu (Žin., 1999, Nr. [66-2127](#)) ir Valstybės kapitalo investicijų planavimo metodika, patvirtinta Lietuvos Respublikos finansų ministro 2001 m. liepos 4 d. įsakymu Nr. 201 (Žin., 2001, Nr. [60-2172](#); 2002 Nr. 54-2139), iki einamųjų metų gegužės 5 d. savivaldybės pateikia kitų metų lėšų poreikio melioracijos darbams paraišką Žemės ūkio ministerijai;

10.4. lėšų poreikio melioracijai suvestinę paraišką Žemės ūkio ministerija teikia Lietuvos Respublikos finansų ministerijai Lietuvos Respublikos atitinkamų metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžeto finansinių rodiklių projektų rengimo plane, patvirtintame Lietuvos Respublikos Vyriausybės, numatytais investicijų planų (projektų) ir valstybės biudžeto programų sąmatų projektų pateikimo Finansų ministerijai terminais;

10.5. savivaldybės irgi gali finansuoti valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių remonto priežiūros rekonstrukcijos ir kitus melioracijos darbus iš savivaldybių biudžeto;

10.6. siekiant efektyviai naudoti biudžeto lėšas melioracijai, rengiami melioracijos kompleksiniai projektai, kurie susiejami su planuojamais vykdyti ar vykdomais kaimo vandentvarkos, gyvenviečių sausinimo, melioruotos žemės sklypų savininkų ar kitais naudotojų vykdomais melioracijos projektais, kuriems teikiama valstybės ir ES struktūrinių fondų finansinė parama.

V. MELIORACIJOS STATINIŲ NURAŠYMAS

11. Melioracijos statinių nurašymas, melioruotos žemės išbraukimas ir iš žemės ūkio paskirties melioruotos žemės apskaitos atliekamas pakeitus žemės paskirtį ir (ar) tik nurašius melioracijos statinius ir tik tais atvejais, kai naikinami melioracijos statiniai nepadaro žalos kitų asmenų interesams ar valstybės turtui ir gamtinei aplinkai.

12. Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių nurašymo įforminimą atlieka savivaldybės, kurios patikėjimo teise valdo ir naudoja melioracijos statinius.

13. Polderių melioracijos sistemų siurblių nurašymas atliekamas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės ir savivaldybių turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo įstatymu (Žin., 1998, Nr. [54-1492](#); 2002, Nr. [60-2412](#)) ir Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 19 d. nutarimu Nr. 1250 „Dėl pripažinto nereikalingu arba netinkamu (negalimu) naudoti valstybės ir savivaldybių turto nurašymo, išardymo ir likvidavimo tvarkos patvirtinimo“ (Žin., 2001, Nr. [90-3175](#)).

14. Melioracijos statinių nurašymo faktas fiksuojamas Centriname melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos duomenų banke.

VI. MELIORUOTOS ŽEMĖS IR MELIORACIJOS STATINIŲ DUOMENŲ BAZĖ

15. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių duomenų bazę (toliau – bazė) objektas yra Lietuvos Respublikos valstybinė ir privati melioruota žemė ir joje esantys arba tai žemei priskiriami melioracijos statiniai. Tai duomenys apie melioruotos žemės plotus ir melioracijos statinius, jų vertę, nusidėvėjimą bei būklę.

16. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaita duomenų bazei sudaryti vykdoma vadovaujantis Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos taisyklėmis. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklės įvertinimas, siekiant papildyti žemės išteklių informacinę sistemą šalies mastu, atliekamas Žemės ūkio ministerijos pavedimu.

17. Žemės sklypų savininkų melioruota žemė ir melioracijos statiniai apskaitomi pagal kadastrines vietas.

18. Žemės savininkams ar kitiems naudotojams informacija apie nusaustas žemes ir melioracijos statinius teikiama pagal Melioracijos statinių techninių dokumentų ir kitos informacijos pateikimo melioruotos žemės savininkams ir kitiems naudotojams taisyklės.

19. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos bendrą duomenų bazę sudaro duomenys, suformuoti Lietuvos Respublikos geodezijos ir kartografijos įstatyme nustatyto GIS principu:

19.1. melioruotos žemės ir melioracijos statinių planinė padėtis nustatyta 1994 metų Lietuvos koordinatų sistemoje (toliau – LKS-94), patvirtintoje Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1994 m. rugsėjo 30 d. nutarimu Nr. 936 (Žin., 1994, Nr. [78-1476](#));

19.2. melioruotos žemės ir melioracijos statinių grafinė informacija parengta masteliais 1:10 000 ir 1:2000. Esant reikmei, grafinė medžiaga gali būti rengiama masteliu 1:50 000 (rajoninis-regioninis lygmuo) ir 1:200 000 (nacionalinis lygmuo). Lauko matavimų ir grafinės medžiagos tikslumas turi atitikti rengiamos kartografinės medžiagos (plano) mastelio tikslumo reikalavimus (0,1 mm);

19.3. melioruotos žemės ir melioracijos statinių atributinė-tekstinė informacija;

19.4. melioruotos žemės ir melioracijos statinių duomenų bazės metaduomenys;

19.5. nusausta žemė (iš viso, ha), iš jos drenažu (ha);

19.6. drėkinama žemė (ha);

19.7. nusaustos žemės ūkio naudmenos (ha);

19.8. nusaustos žemės melioracijos būklė (gera, bloga, ha);

19.9. grioviai (magistraliniai, apsauginiai) ir pylimai (km);

19.10. drenažas, sausintuvų ir rinktuvų linijų ilgiai (km), drenažo sistemų skaičius;

19.11. hidrotechniniai statiniai (skaičius vienetais);

19.12. tvenkiniai (skaičius vienetais ir plotas ha);

19.13. siurblinės (skaičius vienetais ir sausinamas arba drėkinamas plotas ha);

19.14. melioracijos statinių vertė (bendra balansinė vertė, iš jos sausinimo sistemų statinių ir kitų melioracijos statinių, nusidėvėjimo procentas, bendra likutinė vertė, iš jos sausinimo sistemų statinių ir kitų melioracijos statinių, litais);

19.15. valstybės biudžeto lėšomis atliktų melioracijos darbų struktūra (atlikta iš viso, iš to skaičiaus priežiūra, remontas, rekonstravimas, polderių eksploatavimo darbai, tūkst. Lt);

19.16. suremontuotos ir rekonstruotos sausinimo sistemos (ha).

20. Valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių kiekio ir vertės apskaitą sudaro:

20.1. sureguliuoti upeliai ir magistraliniai grioviai (ilgis km, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.2. pylimai (ilgis km, balansinė vertė litais nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.3. siurblinės (kiekis vienetais, sausinamas arba drėkinamas plotas ha, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.4. drenažo rinktuvai ir sausintuvai (ilgis km, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.5. reguliatoriai (kiekis vienetais, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.6. tiltai (kiekis vienetais, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.7. pralaidos (kiekis vienetais, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.8. lieptai (kiekis vienetais, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas);

20.9. tvenkiniai (kiekis vienetais, plotas ha, hidrotechniniai statiniai, balansinė vertė litais, nusidėvėjimo vertė litais, nusidėvėjimo procentas).

21. Duomenų suvestinės parengiamos pagal rajonų savivaldybių ir savivaldybių teritorijas, tarp jų ir informacija apie valstybei nuosavybės teise priklausančią melioruotą žemę ir melioracijos statinius.

22. Duomenis pagal savivaldybių teritorijas apie melioruotas žemes, melioracijos statinius, jų nusidėvėjimą pateikia VĮ VŽI.

23. Informacija skelbiama kasmetiniame informaciniame leidinyje „Melioruota žemė ir melioracijos statiniai“.

24. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos grafinius ir atributinius duomenis sudaro:

24.1. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos grafinė medžiaga parengta M 1:10000 ir M 1:2000;

24.2. savivaldybių teritorijoms parengta žemių melioracijos būklės skaitmeninė duomenų bazė masteliu 1:10000 (toliau – Mel_DB10LT), kuri naudojama melioruotų žemių ir melioracijos statinių apskaitai lauko ir kameraliniams darbams organizuoti, teritorijų bendriesiems ir specialiesiems planams ir dokumentams rengti, pasikeitimams nuolat žymėti (budintis planas), detalesnės melioruotų plotų grafinės medžiagos (M 1:2000) paieškai, sisteminimui, naudojamų žemės sklypų dislokacijai nustatyti ir kitiems mažesnio tikslumo reikalaujantiems darbams atlikti;

24.3. praktiniam naudojimui skaitmeniniai ir popieriniai Mel_DB10LT žemėlapiai susiejami su ortofotografiniais skaitmeniniais rastriniais žemėlapiiais, kuriuos galima papildyti skenuotais ir susietais su LKS-94 melioracijos projektais M 1:2000 (juos sumažinant iki M 1:10000);

24.4. Melioruotų žemių ir statinių apskaitos skaitmeninė grafinė medžiaga rengiama pagal melioruotų žemių geografinės informacinės sistemos (toliau – MelGIS) specifikaciją M

1:2000 projektus skenuojant ir susiejant su LKS-94;

24.5. koordinatės suteikiamos visai nespaltvotai medžiagai ir įrašytai TIF rastrinių duomenų formatu kompaktiniuose diskuose (toliau – CD), bylose *Projektai* ir *Rekonstrukcija*. Rekomenduojama naudoti grafinių redaktorių programinę įrangą *Adobe Photoshop CS2*;

24.6. skenuotas planas išvalomas nuo nereikalingos informacijos, dėmių ir orientuojamas šiaurės kryptimi, keli skenuoti projekto planai sujungiami į vieną planą, suteikiamas TIF formatas ir nurodomas projekto pavadinimas (numeris), nenurodant lapų skaičiaus;

24.7. projektinė medžiaga susiejama su LKS-94, nustatomos lauke, melioruotame plote, ir išmatuojamos aiškiai matomų melioracijos plane melioracijos statinių taškų koordinatės GPS (globalinio pozicionavimo sistemos) arba kitais geodezinių matavimų prietaisais. Melioracijos planai gali būti susiejami su LKS-94 kameraliai naudojant ortofotografinius skaitmeninius žemėlapius. Šiuo atveju reikia nustatyti tuos pačius taškus melioracijos projekto plane ir ortofotografiniame žemėlapyje. Didesnis taškų skaičius leidžia pasiekti didesnį susiejimo su koordinatinių sistema LKS-94 tikslumą. Darbui naudojama *ArcInfo*, *ArcGIS 9* (ir naujesnės versijos) arba *SmartImage* su *ArcView* programos. Skaitmeninis žemėlapis parengiamas TIF formatu, o jo orientavimo geografinėje erdvėje parametrai – TFW išplėtimu. Susiejimo paklaida negali viršyti 5 m;

24.8. paruošiami kompiuteriniai aplankai kiekvienai savivaldybės teritorijos kadastro vietai, įrašant kadastro vietovės pavadinimą ir kodą, eilės numerį ir projekto pavadinimą. Atlikus koordinatinių suteikimą skenuotai melioracijos planinei medžiagai, kiekvienai kadastro vietai sudaroma kompiuterinio dokumento byla „Skaityk mane“. Pastabose aprašomi pasitaikę neaiškumai bei neatliktų darbų priežastys. Kompiuterinės bylos pavyzdžio „Skaityk mane“ sutrumpintas fragmentas pridedamas (4 priedas);

24.9. duomenų bazei Mel_DB10LT rengti techninės sąlygos (kodavimas ir specifikacija) yra skelbiamos Nacionalinės žemės tarnybos prie Žemės ūkio ministerijos viešųjų paslaugų pirkimų konkursų medžiagoje, kurioje skelbiama plotinė ir atributinė informacija melioracijos projektų, kadastro vietovės ir rajono savivaldybės (savivaldybės) grioviais ir drenažu nusaustintų žemių bei drėkinamų žemių geros ir blogos melioracijos būklės žemių ribos, nurašytos melioruotos žemės ir nemelioruotos žemės ribos, plotų duomenys hektarais, melioracijos projektų numeriai, kadastro vietovių pavadinimai, meta duomenys (duomenys, charakterizuojantys Mel_DB10LT duomenis – panaudota bazinė kartografinė medžiaga, duomenų šaltiniai, vykdymo datos, tikslumas, trūkumai, panaudojimo galimybės ir kt.);

24.10. originali žemių melioravimo ir melioracijos statinių projektų, matavimų, duomenų bazių rengimo ir kita medžiaga saugoma savivaldybėje;

24.11. melioruotų žemių ir statinių apskaitos grafiniai ir tekstiniai duomenys įrašomi į CD. Vienas CD saugomas savivaldybėje, kitas – pas melioruotų žemių ir melioracijos statinių tvarkytoją – VĮ Valstybiniame žemėtvarkos institute (toliau – VŽI), kuris paskirtas pagal Melioruotos žemės ir melioracijos statinių apskaitos taisyklės;

24.12. skenuota melioracijos projektų, susietų su LKS-94 koordinatinių sistema, medžiaga, inventorizavimo ir kita medžiaga, kad ji būtų fiziškai ir juridškai apsaugota, kopijuojama į du CD, kurių vienas saugomas savivaldybėje, kitas – perduodamas saugoti VĮ VŽI.

25. Suvestiniai duomenys šalies mastu saugomi VĮ VŽI.

26. Žemės sklypuose esančių melioracijos statinių žemėlapiai išduodami žemės sklypo savininkui ar naudotojui pageidaujant vadovaujantis Melioracijos statinių techninių dokumentų ir kitos informacijos pateikimo melioruotos žemės savininkams ir kitiems naudotojams taisyklėmis.

27. Melioracijos statiniai pažymimi žemėlapiuose pagal matavimus valstybinėje koordinatinių sistemoje pastačius statinius, rekonstravus ar kitaip pertvarkius Statybos įstatymo nustatyta tvarka ir pripažintais tinkamais naudoti. Statinių matavimai atliekami globalinės

padėties nustatymo sistemos (toliau vadinama – GPS) prietaisais ir kitais matavimais, jeigu jų tikslumas atitinka šiuos reikalavimus: susiejant su geodeziniu pagrindu GPS prietaisais, koordinačių nustatymo valstybinio geodezinio pagrindo punktų atžvilgiu vidutinė kvadratinė klaida turi neviršyti 0,1 metro.

VII. KASMETINIS MELIORUOTOS ŽEMĖS IR MELIORACIJOS STATINIŲ BŪKLĖS VERTINIMAS (APŽIŪRA)

28. Melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklės kasmetinis vertinimas atliekamas vadovaujantis Melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklės įvertinimo metodika, patikslinant:

28.1. nusausintų ir drėkinamų žemių plotus;

28.2. nusausintų ir drėkinamų žemių melioracijos būklę ir neefektyviai veikiantį sausinamąjį tinklą;

28.3. duomenis apie Lietuvos valstybei išimtinę nuosavybės teise priklausančiose melioruotose žemėse esančius melioracijos statinius ir jų būklę;

28.4. analoginius ir skaitmeninius melioruotos žemės ir melioracijos statinių inventorizavimo planus (kartografinę medžiagą).

29. Būklės kasmetinio vertinimo darbo organizavimas:

29.1. specialistai po potvynių apžiūri valstybei nuosavybės teise priklausančių melioracijos statinių būklę ir duomenis surašo į šių taisyklių 7.8 ir 8.4 punktais nustatytos formos priedus;

29.2. reikalui esant specialistai atlieka geodezinius matavimus naudodami geodezinius matavimo prietaisus (GPS imtuvai, elektroniniai tacheometrai, elektroniniai teodolitai ir kt.), panaudoja Integruotos geoinformacinės sistemos (InGIS) geoduomenų specifikaciją ir MelGIS specifikaciją bei bazinės kartografinės medžiagos specifikacijas;

29.3. lauko darbų duomenims apdoroti, kartografuoti, vertei apskaičiuoti specialistai naudoja kompiuterines programas;

29.4. duomenys apibendrinti pateikiami melioruotos žemės ir melioracijos statinių duomenų bazės tvarkytojui – VĮ Valstybiniam žemėtvarkos institutui;

29.5. visa pirminė medžiaga, lauko darbų matavimų duomenys ir originalūs dokumentai (su parašais) saugomi savivaldybėse;

29.6. apžiūros metu (vegetacijos laikotarpio pradžia) vizualiai turi būti įvertinta melioracijos statinių būklė pagal melioracijos statinių būklės vertinimo kriterijus (pagal 7.8 ir 8.4 punktais nustatytus priedus);

29.7. detalioji apžiūra vykdoma atliekant didelių avarinių gedimų šalinimą melioracijos sistemose, vertinant melioracijos statinių būklę, matuojant nuotėkio modulius, gruntinio vandens lygius, darant sausinamojo tinklo atsikasimus ir t. t.;

29.8. melioracijos statinių apžiūrų išvadose turi būti duomenys apie prognozuojamas remonto ar rekonstrukcijos darbų datas ir apimtis atsižvelgiant į nustatytus prioritetus.

30. Melioracijos statinių kasmetinei eilinei apžiūrai patvirtinamas grafikas ir atsakingi asmenys. Kiti apskaitos reikalavimai vykdomi įvertinant Melioruotos žemės ir melioracijos statinių būklės įvertinimo metodikos reikalavimus.

VIII. MELIORACIJOS STATINIŲ NAUDOJIMO KONTROLĖ IR VALSTYBINĖ PRIEŽIŪRA

31. Melioracijos statinių naudojimo kontrolė ir valstybinė priežiūra vykdoma vadovaujantis Melioracijos įstatymu.

32. Melioracijos statinių techninė priežiūra vykdoma Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka.

33. Melioracijos statinių projektavimas, statyba ir ekspertizė atliekama Melioracijos

įstatymo, Statybos įstatymo ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

IX. MELIORACIJOS SISTEMŲ APSAUGA

34. Siekiant užtikrinti ilgalaikį melioracijos statinių veikimą, melioracijos statinių ir melioracijos sistemų naudotojai privalo:

34.1. melioracijos statinius ir melioracijos sistemas, melioruotą žemę naudoti tik pagal tikslinę paskirtį;

34.2. stebėti, prižiūrėti ir skubiai remontuoti melioracijos statinius ir melioracijos sistemas, jei dėl gedimo gali būti padaryta žalos kitų asmenų turtui;

34.3. vadovautis Paviršinių vandens telkinių apsaugos zonų ir pakrančių apsaugos juostų nustatymo tvarkos aprašu ir kitų žemės naudojimo teisės aktų reikalavimais.

35. Bebrų daroma žala žmogaus ūkinės veiklos objektams, tarp jų ir melioracijos statiniams, atlyginama Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijos nustatyta tvarka. Žemės, miško sklypų ir vandens telkinių savininkams, valdytojams ar naudotojams medžiojamųjų gyvūnų (bebrų) padaryta žala žemės ūkio pasėliams, miškui ir melioracijos ir hidrotechnikos statiniams apskaičiuojama pagal Medžiojamųjų gyvūnų padarytos žalos žemės ūkio pasėliams ir miškui metodiką.

X. BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS, KONTROLĖ, GINČAI

36. Už šių taisyklių pažeidimus asmenys atsako teisės aktų nustatyta tvarka.

37. Ginčai dėl šių taisyklių įgyvendinimo sprendžiami teisės aktų nustatyta tvarka.

Valstybei nuosavybės teise priklausančių
melioracijos statinių ir melioracijos sistemų
naudojimo taisyklių
1 priedas

MELIORACIJOS GRIOVIŲ TECHNINĖS BŪKLĖS ĮVERTINIMO AKTAS

_____ kadastrinė vietovė, melioracijos projektas Nr. _____

Tikrinimo data	Griovio pavad. piketai	Būklė (Pažeidimai)							
		Griovio dugno išplovimas	Griovio vagos užnešimas nešmenimis	Griovio vagos užaugimas	Šlaitų nuslinkimas ir kitos deformacijos	Griovio šlaitų apaugimas žoline augalija	Griovio šlaitų apaugimas krūmais ir medžiais	Griovio vagos patvenkimas	Apsauginės juostos vertinimas
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

(Savivaldybės melioracijos specialistas)

(Parašas)

Data

Valstybei nuosavybės teise priklausančių
melioracijos statinių ir melioracijos sistemų
naudojimo taisyklių
2 priedas

MELIORACIJOS STATINIŲ GRIOVIUOSE TECHNINĖS BŪKLĖS ĮVERTINIMO AKTAS

_____ kadastrinė vietovė, melioracijos projektas Nr. _____

Statinių rūšis, piketas	Būklė		Reikia		Numatomų atlikti atliekamų darbų trumpas aprašymas
	gera	bloga	remonto	rekonstrukcijos	
1	2	3	4	5	6
Sistemos, griovio pavadinimas					
Pralaidos					
1.					
2.					
3.					
Tiltai					
1.					
2.					
3.					
Lieptai					
1.					
2.					
3.					
Greitvietės, slenksčiai					
1.					
2.					
3.					
Latakai					
1.					
2.					
3.					
Drenažo žiotys					
1.					
2.					
3.					
Kiti statiniai					
1.					
2.					
3.					

(Kitų statinių grupėje būtina įrašyti kanalizacijos griovio dalies būklę)

(Savivaldybės melioracijos specialistas)

(Parašas)

Data

Valstybei nuosavybės teise priklausančių
melioracijos statinių ir melioracijos sistemų
naudojimo taisyklių
3 priedas

DRENAŽO SISTEMOS IR JŲ ELEMENTŲ TECHNINĖS BŪKLĖS VERTINIMO AKTAS

_____ kadastrinė vietovė, melioracijos projektas Nr. _____

Sist. Nr.	Pavadinimas	Plotas, ha/ ilgis, km	Konstrukcija	Būklė	Kita
1	2	3	4	5	6
Sistemos pavadinimas					
1.	Drenažas				
2.	Šuliniai				
3.	Vandens nuleistuvai				
4.	Kiti melioracijos statiniai				
Sistemos pavadinimas					
1.	Drenažas				
2.	Šuliniai				
3.	Vandens nuleistuvai				
4.	Kiti melioracijos statiniai				

(Savivaldybės melioracijos specialistas)

(Parašas)

Data

Valstybei nuosavybės teise priklausančių
melioracijos statinių ir melioracijos sistemų
naudojimo taisyklių
4 priedas

KOMPIUTERINĖS BYLOS PAVYZDŽIO „SKAITYK MANE“ SUTRUMPINTAS FRAGMENTAS

ŠVENČIONIŲ rajonas
JAKELIŲ kadastro vietovė (8614)

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas ir pastabos	Skaitmeninės bylos vardas
1.	Jakelių t. ū. melioracijos kompleksinis <i>projektas P61971_1</i> <i>P61971_2, P61971_3, P61971_4</i>	P61971.tif P61971.tfw R61985.tif R61985.tfw
1.1.	Jakelių t. ū. melioracijos kompleksinio projekto P61971 <i>rekonstrukcija</i> . Nuskenuotos bylos vardas R1-4-61985.	
2.	Jakelių t. ū. (Lazdynėlių k.) melioracijos <i>projektas P31969_1</i> , <i>P31969_2, P31969_3</i> .	P31969.tif P31969.tfw R31985.tif R31985.tfw
2.1.	Jakelių t. ū. (Lazdynėlių k.) melioracijos <i>projekto P31969</i> <i>rekonstrukcija</i> . Nuskenuotos bylos vardas R1-4-61985.	

Eil. Nr.	Projekto pavadinimas ir pastabos	Skaitmeninės bylos vardas
3.	Jakelių t. ū. (buv. „Laisvės keliu“ kol.) ž. D. melioracijos <i>projektas P11965.</i>	P11965.tif P11965.tfw
